

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 17Co/52/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3816204045
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 11. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Janáková
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2017:3816204045.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Janákovvej a sudcov Mgr. Zuzany Holúbkovej a Mgr. Ivana Kubínyho v právnej veci žalobcu: D. G., proti žalovaným: 1/ Ing. W. V., narodený XX.XX.XXXX, bytom Y. XXX/X, B., zastúpený JUDr. K. C., advokátom, so sídlom Y. 3, G., 2/ T. G. E. W. N., IČO: XX XXX XXX, so sídlom E. 4, J., zastúpená Advokátskou kanceláriou C. C., s.r.o., so sídlom O. 6, J. J., o zaplatenie 6.889,20 eur, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prievidza zo dňa 19. septembra 2016, č.k. 17C/33/2016-72, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e .**

Žalovaný 1/ a žalovaný 2/ **m a j ú** proti žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania každý v rozsahu 100%.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalobu zamietol. Žalobcu zaviazal nahradiť žalovanému 1/ a žalovanému 2/ trovy konania. V rozhodnutí konštatoval, že žalobca sa podanou žalobou domáhal proti žalovanému 1/ a 2/ spoločne a nerozdielne zaplatenia sumy 6.889,20 eur. Tvrdil, že žalovaný 1/ pri dopravnej nehode na motorovom vozidle tretej osoby, z ktorého prevádzky spôsobená škoda bola poistená u žalovaného 2/, spôsobil smrť tretej osobe, pričom pozostalej vdove po tejto osobe vyplatil v priebehu rokov 2013 a 2014 vdovský dôchodok v žalobe uplatnenej čiastke. Žalovaný 1/ a žalovaný 2/ skutkové tvrdenia žalobcu žiadnym spôsobom nespochybnili, na základe právneho posúdenia však žalobu žiadali zamietnúť. Súd po vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že žalobu žalobcu je potrebné zamietnuť. Citoval ust. § 238 ods. 1, § 75 ods. 1 veta prvá, § 74 ods. 1, 2, 3 písm. e/ zák. č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení, § 448 Obč. zákonníka, v súvislosti s čím uviedol, že z ustanovenia § 238 ods. 1 Zákona o sociálnom poistení vyplýva, že žalobca má nárok voči tretím osobám na náhradu škody, pričom škodou možno rozumieť aj výplatu dávok. Nemožno však dospieť k záveru, že by každá dávka, ktorú žalobca vyplatil, bola bez ďalšieho škodou, preto treba pri každej žalobcom vyplatenej dávke skúmať, či ju možno považovať za škodu, teda za stratu na majetku žalobcu, za ktorú by zodpovedal škodca. V danej veci z vykonaného dokazovania je zrejmé, že to, že pozostalej manželke po zomrelom manželovi bol v roku 2013 a 2014 vyplatený žalobcom vdovský dôchodok, je následkom použitia § 74 ods. 1 v spojení s § 74 ods. 3 písm. e/ Zákona o sociálnom poistení, a teda táto dávka je pozostalej manželke vyplácaná len z toho dôvodu, že jej zomrelý manžel, ak by bol žil, mal by nárok na výplatu starobného dôchodku a jeho pozostalá manželka dovŕšila dôchodkový vek. Z uvedeného je zrejmé, že ak by zomrelý manžel žil, mal by v súčasnosti voči žalobcovi nárok na výplatu starobného dôchodku. Vzhľadom na to, že v roku 2004 zavinením žalovaného 1/ poškodený zomrel, tento jeho nárok zanikol, pričom jeho pozostalej manželke je z jeho starobného dôchodku vymešaná suma vdovského dôchodku podľa § 75 ods. 1 Zákona o sociálnom poistení, ktorá tvorí len 60% starobného dôchodku, ktorý by v súčasnosti zomrelý manžel poberal, ak by žil. V dôsledku smrti pozostalého teda žalobca nemusí

vyplácať 100% jeho starobného dôchodku, ale jeho pozostalej manželke len 60% jeho starobného dôchodku, teda žalobcovi nevznikla žiadna škoda a výplatu vdovského dôchodku žalobcom nemožno považovať za škodu podľa § 238 ods. 1 Zákona o sociálnom poistení. Uviedol, že správnosti tohto záveru nasvedčuje i ust. § 238 ods. 8 Zákona o sociálnom poistení, podľa ktorého ak poberateľ invalidného dôchodku, na ktorý vznikol nárok v dôsledku zavineného protiprávneho konania tretej osoby podľa tohto zákona, splní podmienky nároku na výplatu starobného dôchodku alebo predčasného starobného dôchodku a vypláca sa naďalej invalidný dôchodok, právo D. na náhradu škody zaniká. Teda je zrejmé, že za škodu nemožno považovať tie dávky vyplácané žalobcom, ktorých primárnym dôvodom výplaty nie je existencia protiprávneho poškodenia života a zdravia, ale samotná účasť týchto osôb na dôchodkovom poistení, ktorá má za následok to, že by týmto osobám boli vyplácané dávky dôchodkového poistenia bez ohľadu na to, či na ich živote alebo zdraví došlo k poškodeniu v dôsledku konania tretích osôb. Preto základ nároku žalobcu proti žalovaným 1/ a 2/ nepovažoval za daný a žalobu voči žalobcom zamietol. O priznaní náhrady trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP.

2. Proti rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca, ktorý žiadal, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že jeho žalobe vyhovie. Ako odvolací dôvod uviedol ust. § 365 ods. 1 písm. d/, f/ a h/ CSP, V odvolaní namietal, že predmetom sporu nebola otázka, či žalobcovi škoda vznikla - túto otázku pokladali strany za nespornú. Súd v odôvodnení svojho rozhodnutia sám uviedol, že skutkové tvrdenia žalobcu neboli spochybnené, strany sa rozchádzali iba v názore, kto je za vzniknutú škodu zodpovedný a má ju uhradiť. Súd teda rozhodol o základe resp. dôvode uplatneného nároku tak, ako to predpokladá ust. § 214 ods. 1 CSP o medzitymnom rozsudku, pričom ale ním vydaný rozsudok nemá povahu medzitymneho rozsudku, ale rozsudku, ktorým sa rozhoduje o veci samej. Súd súčasne rozhodol v rozpore s ust. § 151 ods. 1 CSP, podľa ktorého skutkové tvrdenia strany, ktoré protistrana výslovne nepoprela, sa považujú za nesporné. Toto pokladal za podstatnú vadu v konaní. Okrem toho má rozsudok ďalšie vady, ktoré ho robia nepreskúmateľným: v odôvodnení rozsudku absentujú tvrdenia jednotlivých strán sporu, t.j. ako sa k žalobe vyjadrili žalovaní, aké prostriedky procesného útoku a obrany strany použili. V odôvodnení rozsudku ďalej chýba i úvaha súdu, ako posúdil skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré tvrdené skutočnosti pokladal za preukázané a ako vyhodnotil dôkazy. Súd na základe nesprávneho právneho posúdenia veci aj nesprávne skutkovo vyhodnotil, že mu škoda nevznikla. Poukázal na to, že starobný dôchodok, ktorý bol vyplácaný poškodenému p. D., ktorý zomrel pri dopravnej nehode, mu bol vyplácaný na základe osobitného právneho vzťahu, kde účastníkmi právneho vzťahu boli p. D. a objektom právneho vzťahu bola výplata starobného dôchodku. Právnu skutočnosťou rozhodujúcou pre vznik povinnosti vyplácať starobný dôchodok boli zákonom stanovené podmienky výplaty. Vdovský dôchodok, ktorý bol vyplácaný p. D., jej bol taktiež vyplácaný na základe osobitného právneho vzťahu, kde účastníkmi právneho vzťahu boli D., objektom bola výplata vdovského dôchodku, právnu skutočnosťou rozhodujúcou pre výplatu vdovského dôchodku boli zákonom splnené podmienky výplaty, avšak dôvodom smrti manžela bolo zavinenie inou osobou. Právny vzťah medzi D. je teda úplne odlišný od právneho vzťahu medzi D. a úvaha súdu o tom, že skutočnosť, že manžel zomrel, žalobcovi nespôsobil škodu, je chybné tvrdenie, pretože súd pri svojej úvahe matematicky porovnával dva úplne odlišné právne vzťahy čo do subjektov, objektov a právnych dôvodov vzniku. Keďže súd dospel k nesprávnemu skutkovému zisteniu, že mu škoda nevznikla, nevenoval sa už potom otázke, ktorá bola pre spor rozhodujúca, a to, kto zo žalovaných, či obaja spoločne a nerozdielne, alebo iba jeden z nich, majú uhradiť vzniknutú škodu.

3. Žalovaný 1/ prostredníctvom právneho zástupcu v písomnom vyjadrení k odvolaniu žiadal rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť. K odvolaniu žalobcu uviedol, že názor žalobcu o tom, že súd rozhodol v rozpore s ust. § 151 ods. 1 CSP, keď na základe skutkových zistení a právneho posúdenia veci vyhodnotil, že výplatu vdovského dôchodku z dôvodu úmrtia p. D. nevznikla žalobcovi žiadna škoda a že vznik škody medzi stranami nebol sporný, keďže skutkové tvrdenia žalobcu neboli výslovne popreté, nemožno súhlasiť. Medzi stranami sporu neboli sporné skutkové okolnosti, ako úmrtie p. D., výplata vdovského dôchodku pozostalej manželke, výška dôchodku, odsúdenie žalovaného v prvom rade za usmrtenie p. D., avšak otázka zodpovednosti za škodu, vrátane splnenia jej predpokladov, je predovšetkým otázkou právnou. Na pojednávaní dňa 19.09.2016 súd oboznámil strany sporu s tým, ako sa mu javí právne posúdenie veci, v zmysle ktorého škoda žalobcovi nevznikla, pričom žalovaní sa s týmto právnym názorom stotožnili. Aj za predpokladu, že medzi stranami sporu nie sú isté skutočnosti sporné, môže súd dôjsť na základe takýchto skutočností k právnemu záveru, že predpoklady zodpovednosti za škodu žalovaného subjektu nie sú splnené a že uplatnený nárok nie je dôvodný, pretože nemožno priznať nárok na náhradu škody, pokiaľ nie sú splnené hmotnoprávne

podmienky. Poukázal tiež na ust. § 470 ods. 2 druhá veta CSP, podľa ktorého ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona o predbežnom prejednaní vecí, popretí skutkových tvrdení protistrany a sudcovskej koncentracii konania, ak by boli v neprospech strany. Predmetné konanie bolo začaté pred účinnosťou tohto zákona, kedy sa uskutočnilo aj prvé pojednávanie, a teda argumentácia žalobcu o nespornosti výslovne nepopretých skutkových tvrdení nie je správna. Súd nerozhodol medzitimným rozsudkom o základe nároku, ako to uvádza žalobca, ale rozsudkom vo veci samej. Záver súdu prvej inštancie o tom, že žalobcovi nevznikla škoda, nie je skutkovým tvrdením, ale právnou úvahou. Právnym základom pre takéto porovnanie je práve ust. § 238 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z., podľa ktorého má D. právo voči tretím osobám na náhradu škody, ktorá jej vznikla výplatom dávok v dôsledku ich zavineného protiprávneho konania. Nejde teda o regresný nárok žalobcu spočívajúci v práve na náhradu vyplatených dávok, ide o náhradu škody spôsobenú vyplatením týchto dávok, preto sa súd musel zaoberať splnením predpokladov zodpovednosti žalovaných na náhradu tejto škody a otázkou, či je v danom prípade možné výplatu vdovského dôchodku vôbec považovať za škodu. Vdovský dôchodok vyplácaný pozostalej manželke p. D. je evidentne nižší ako starobný dôchodok, na ktorý by mal nárok jej nebohý manžel, preto výplatom vdovského dôchodku z titulu úmrtia p. D. nevznikla D. žiadna škoda. Vzhľadom na toto právne posúdenie sa potom súd už samozrejme nezaoberal tým, kto zo žalovaných za škodu zodpovedá.

4. Žalovaný 2/ v písomnom vyjadrení k odvolaniu žiadal rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť. K námietke žalobcu uvedenej v odvolaní, že skutkové tvrdenia žalobcu o vzniknutej škode neboli žalovaným popreté, uviedol, že už na pojednávaní dňa 23.05.2016 žalovaný 2/ žiadal žalobu zamietnuť z dôvodu, že žalobcu nemožno považovať za poškodeného, a teda spochybnil základ žalobou uplatneného nároku žalobcu. Poukázal na ust. § 4 ods. 2 zák. č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, účinného pred 01.11.2003, z ktorého explicitne nevyplývala zákonná povinnosť žalovaného 2/ ako poisťovateľa nahraďiť za škodcu nároky uplatňované zo strany žalobcu. Uviedol, že povinnosť uhrádzať na základe povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla aj dôchodkové dávky vyplýva pre žalovaného v druhom rade až odo dňa 01.11.2003, t.j. odo dňa účinnosti zákona č. 430/2003 Z.z., ktorým zákon stanovil povinnosť žalovanému v druhom rade ako poisťovateľa z povinného zmluvného poistenia nahraďiť aj uplatnené a preukázané nároky na náhrady dávok zdravotného poistenia, nemocenského poistenia, ako aj dávok dôchodkového poistenia. Uvedená povinnosť však bola žalovanému v druhom rade ako poisťovateľovi stanovená iba vo vzťahu k poškodenému a nie vo vzťahu k žalobcovi - D., ktorá nikdy nemala ani nemá status poškodeného v zmysle zák. č. 381/2001 Z.z., keďže prevádzkou motorového vozidla žiadnu škodu neutrpla. Až ďalšou novelou - zákonom č. 110/2007 Z.z. bola povinnosť žalovanému 2/ v druhom rade, ako poisťovateľa, uhradiť na základe uzavretej poistnej zmluvy povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a preukázané náklady zdravotného poistenia, nemocenského poistenia alebo dôchodkového poistenia upravená aj vo vzťahu k príslušným subjektom vrátane D.; táto novelizácia však žiadnym spôsobom neriešila, ako sa uvedená zmena dotkne právnych vzťahov vzniknutých pred 01.04.2007. Až prijatím tejto novely, účinnej od 01.04.2007 teda došlo k založeniu možnosti žalobcu domáhať sa od komerčných poisťovní náhrady regresných nárokov existujúcich voči poistenému z titulu nárokov na náhradu škody vzniknutej výplatom sociálnych dávok v dôsledku jeho zavineného protiprávneho konania.

5. Krajský súd preskúmal vec v zmysle ust. § 379 a § 380 ods. 1 CSP a zistil, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdiť. Vo veci rozhodol bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP, podľa ktorého nie je potrebné nariaďovať pojednávanie odvolacieho súdu.

6. V prejednávanej veci sa žalobca proti žalovaným 1/, 2/ domáhal náhrady škody, ktorá mu vznikla výplatom vdovského dôchodku manželke poškodeného, ktorú jej vyplatil v priebehu rokov 2013 a 2014 v sume 6.889,20 eur. Pri uplatnení svojho nároku vychádzal z toho, že žalovaný 1/ bol rozsudkom zo dňa 01.12.2004, ktorý nadobudol právoplatnosť 10.11.2005, uznaný za vinného z toho, že E. 24.10.2003 z nedbanlivosti spôsobil smrť, a to na motorovom vozidle, ktorého prevádzateľ mal svoju zodpovednosť za škodu poistenú u žalovaného 2/. Manželke E. D. po smrti manžela, na základe uvedenej skutočnosti vyplatil vdovský dôchodok v roku 2013 vo výške 3.410,40 eur a v roku 2014 vo výške 3.478,80 eur. Svoj nárok oprel o ust. § 238 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení.

7. Podľa § 238 ods. 1 zák.č. 461/2003 Z.z. D. má právo voči tretím osobám na náhradu škody, ktorá jej vznikla výplatou dávok v dôsledku ich zavineného protiprávneho konania; výšku škody preukazuje D. potvrdením príslušnej organizačnej zložky D. o výške vyplatených dávok.

8. Zákon č. 461/2003 Z.z o sociálnom poistení v citovanom ustanovení hovorí o náhrade škody, teda o škode, ktorá D. vznikla výplatou dávok v dôsledku protiprávneho konania tretej osoby.

9. Je nepochybné, že zák.č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení je špeciálnym zákonom, pričom je zrejmé z judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (napr. rozsudok 3MCdo 19/2008 z 21.01.2009), že pri otázkach, ktoré tento osobitný zákon neupravuje, treba vychádzať zo všeobecnej úpravy Občianskeho zákonníka.

10. Podľa § 442 ods. 1 Obč. zákonníka uhrádza sa skutočná škoda a to, čo poškodenému ušlo (ušlý zisk).

11. Škodu v zmysle ust. § 442 Občianskeho zákonníka možno vo všeobecnosti chápať ako ujmu, ktorá nastala v majetkovej miere sfére poškodeného, je objektívne vyjadriteľná v peniazoch a je napravitel'ná poskytnutím majetkového plnenia, najmä peňažného. Škodou je každá majetková ujma, ku ktorej došlo nedovoleným alebo protiprávnym konaním iného subjektu a za ktorú tento subjekt zodpovedá. Obsahom pojmu majetková škoda, tak ako ju jednotne zadefinovala judikatúra (R55/1971), je zmenšenie majetku poškodeného. Škoda musí byť reálna a musí existovať v čase, keď poškodený od škodcu náhradu škody požaduje.

12. V posudzovanej veci sa preto súd prvej inštancie správne zaoberal najskôr skúmaním, či žalobcovi v dôsledku protiprávneho konania žalovaného 1/ škoda vznikla, pretože tak ako súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí správne uviedol, nie každá dávka, ktorú žalobca vyplatí, je škodou, preto bolo potrebné aj v danej veci skúmať, či uplatnený nárok žalobcu možno považovať za škodu, teda za stratu na majetku žalobcu, za ktorú by zodpovedal škodca.

13. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že poškodenému E. bol žalobcom v minulosti vyplácaný starobný dôchodok a že po jeho smrti zavinenej žalovaným 1/ bol jeho manželke žalobcom vyplatený vdovský dôchodok, ktorý predstavoval 60% starobného dôchodku poškodeného a ktorý bol vyplatený za splnenia podmienok uvedených v § 74 ods. 1 písm. a/ a § 74 ods. 3 písm. e/ zák.č. 461/2003 Z.z., teda, že jej zomrelý manžel, ak by bol žil, mal by nárok na výplatu starobného dôchodku a jeho manželka dovŕšila dôchodkový vek. Je tak zrejmé, že výplatou vdovského dôchodku manželke poškodeného nedošlo k zmenšeniu majetku žalobcu (pretože ak by jej manžel žil, bol by mu vyplácaný žalobcom starobný dôchodok vo výške vyššej ako vyplatený vdovský dôchodok), a preto záver súdu prvej inštancie, že výplatu vdovského dôchodku manželke poškodeného nemožno považovať za škodu, preto odvolací súd považoval za správny. Po takomto závere súd prvej inštancie už nemal dôvod zaoberať sa ďalej zodpovednosťou jednotlivých žalovaných a správne žalobu pre neexistenciu základného predpokladu pre zodpovednosť za škodu, zamietol.

14. Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil, keď rovnako ako súd prvej inštancie mal za to, že v preskúmvanej neboli splnené základné predpoklady pre zodpovednosť za škodu zo strany žalovaných, a to vznik škody. Nepovažoval pritom za dôvodné námietky žalovaného uvedené v odvolaní, že súd prvej inštancie rozhodol v rozpore s ust. § 151 ods. 1 CSP, podľa ktorého skutkové tvrdenia strany, ktoré protistrana výslovne nepoprela, sa považujú za nesporné, pretože jednak existencia predpokladov pre zodpovednosť za škodu nie je otázkou skutkovou, ale otázkou právnou, ale aj z dôvodu, že citované ustanovenie § 151 ods. 1 CSP na danú vec nie je možné použiť, pretože konanie vo veci bolo začaté pred účinnosťou zákona č. 160/2015 Z.z. (Civilný sporový poriadok), preto v zmysle prechodného ust. § 470 ods. 2 veta druhá CSP ustanovenie § 151 ods. 1 CSP v danej veci nemožno uplatniť.

15. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP, § 262 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 CSP tak, že žalovaným 1/, 2/, ktoré boli v odvolacom konaní úspešní, priznal každému nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti žalobcovi v rozsahu 100%. V zmysle ust. § 262 ods. 2 CSP o výške trov odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia samostatným uznesením.

16. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom krajského súdu jednomyseľne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).